

FOTO: JAN NIJMAN

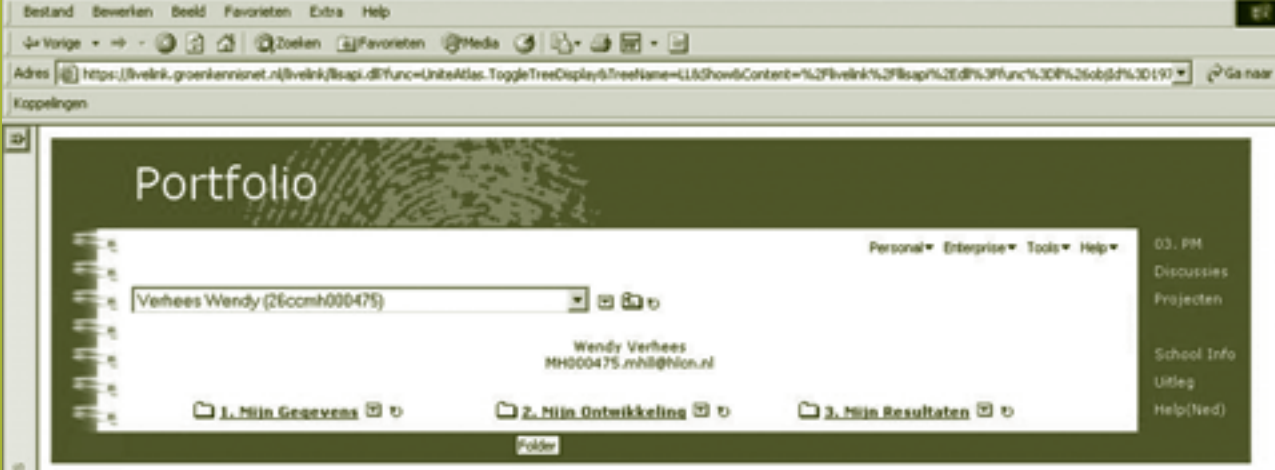
Leerlingen op het mbo in Helmond en Geldermalsen (Helicon Opleidingen) werken aan een digitaal portfolio. Ze gebruiken hiervoor Groenkennisnet/Livelink. Doel van dit portfolio is dat ze er hun eigen ontwikkelingen in bijhouden, werkstukken bewaren en hun docenten inzage geven in die ontwikkelingen.

◀ *Wendy Verhees werkt achter de pc haar digitale portfolio bij. Ze bewaart al haar werkstukken, verslagen en foto's*

Digitaal portfolio voor Helicon-leerlingen Helmond en Geldermalsen

Schakel naar het nieuwe leren

Wendy Verhees (20), derdejaars leerling aan de driejarig opleiding Dierverzorging in Helmond (Helicon Opleidingen), bewaart net als haar medeleerlingen al haar werkstukken, foto's en verslagen in haar digitale portfolio op Livelink. Ook de mbo-leerlingen in Geldermalsen maken daar dit jaar voor het eerste gebruik van. Wendy vindt het erg handig: "Ik kan er altijd bij, ook thuis. Ik ben nooit meer wat kwijt."

Schakel

Nets als Wendy, gebruiken de meeste leerlingen het portfolio nu vooral nog als digitaal archief waarin ze werkstukken en verslagen bewaren. Omdat ze er pas een paar weken – sinds de zomervakantie – mee werken, gebruiken ze nog niet alle functies van dat portfolio.

Helicon heeft het portfolio op een vaste manier gestructureerd. Elke leerling is eigenaar van zijn eigen hoofdmappen. Er is een map 'mijn gegevens', een map 'mijn ontwikkeling' en een derde map 'mijn resultaten'. In die eerste map komt een cv staan, de tweede map bevat werkstukken, een persoonlijk ontwikkelingsplan, stageopdrachten en andere projectopdrachten waar de leerling mee bezig is. In de derde map komen de afgeronde producten en ook de resultaten: de behaalde studiepunten voor thema's en certificaten. En in een etalage, onderdeel van 'mijn resultaten', kunnen ze werkstukken zetten waar ze trots op zijn, werkstukken die anderen mogen zien. Ze beslissen zelf later welke delen ze uit deze etalage meenemen naar een vervolgopleiding bijvoorbeeld.

Wendy en klasgenoot Roel Luimes (18) gebruiken nu alleen nog de map waarin ze hun eigen ontwikkeling bijhouden. Ze slaan hun werkstukken op in het mapje 'de werkplaats'. Roel heeft er een stuk of zes werkstukken staan, Wendy veel meer. Ze bewaart er ook foto's, tussenproducten en afgeronde werkstukken. Van de werkstukken die afgerond zijn, heeft ze haar docenten het recht gegeven om daar ook in te kijken. Eigenlijk zou ze haar afgeronde werkstukken al in de derde map 'mijn resultaten' moeten zetten, maar voorlopig laat ze die hier maar staan: "Dat kan toch ook wel?"

Omdat de school in Helmond in het

onderwijs vrij intensief gebruik maakt van ict – voor elke drie leerlingen is er een pc beschikbaar – is zo'n portfolio op die school een belangrijk onderdeel van het onderwijs, vindt Henk Burg, beleidsmedewerker bij Helicon Opleidingen en initiatiefnemer van dit portfolio. De leerlingen kunnen er naast het bewaren van hun eigen gegevens, ook lesmaterialen, roosters en alle belangrijke informatie vinden. Hierdoor wordt het portfolio ook de schakel naar een integrale onderwijsaanpak.

Proeftuinen

De leerlingen vinden nu vooral de archieffunctie nog handig. Maar ze werken ook al aan hun eigen ontwikkeling. Wendy heeft bijvoorbeeld haar persoonlijk ontwikkelingsplan gemaakt. Zo'n ontwikkelingsplan is een vorm van zelfreflectie waarbij de leerlingen vragen stellen als 'Wat kan ik al?' of 'Wat moet ik nog leren?'. Roel heeft in dat kader een beschrijving gemaakt van de recreatiesector. De opdracht was om een beschrijving te maken van de sector waar je in wilt werken, zo legt hij uit.

Burg ziet dit als een aanzet voor het nieuwe leren. Met hulp van dit portfolio kunnen de leerlingen duidelijk maken wat het verband is tussen hun keuzes voor deelkwalificaties en bv-plaatsen enerzijds en hun gewenste ontwikkeling die ze beschreven hebben in hun ontwikkelingsplan en sectorbeschrijving. "Werken met een portfolio is op zich zelf nog geen competentiegericht leren," vindt Burg. "maar maakt de weg naar competentiegericht leren wel makkelijker."

Henk Burg beschouwt het werken met portfolio's in Helmond en Geldermalsen als een pilot, al vindt hij het geen experiment: "Die portfolio's maken er structureel deel uit van het onderwijs." Volgend jaar hoopt hij met alle

mbo-vestigingen van zijn aoc te starten met een digitaal portfolio. In de nieuwe proeftuinen die met de competentiegerichte kwalificatiestructuur starten, zal het portfolio van het begin af aan onderdeel zijn van het onderwijsconcept. Het zal dan niet alleen functioneren als werkruimte voor de eigen ontwikkeling, maar ook als een toegang naar informatiebronnen en als communicatieplatform met medeleerlingen, begeleiders en docenten

Handigheid

In IC-Twins, een ander project, test Helicon momenteel andere facetten van een portfolio voor het vmbo. Dat portfolio maakt bijvoorbeeld gebruik van een leerlinggerichte slimme zoekmachine of gereedschap als een digitale leerversneller. Met die leerversneller kunnen leerlingen zelf analyseren op welke wijze ze een klus het best kunnen klaren. Burg hoopt over een jaar hier meer over te kunnen vertellen.

De leerlingen hebben de eerste paar weken van dit schooljaar nog maar beperkt kennis gemaakt met de mogelijkheden van Groen Kennisnet/Livelink. Ze hebben geleerd om bestanden te plaatsen, op te halen en te bewerken. De leerlingen vinden het niet moeilijk. "Uploaden en downloaden kan iedereen", vertellen René, Joop en Thijs. Zij zitten in het vierde jaar en hebben voor de zomer al kennis gemaakt met Livelink. Zij werken nu niet met een portfolio. Hoewel ze het niet moeilijk vinden willen Roel en Wendy nog wel wat meer handigheid krijgen. Wendy weet bijvoorbeeld nog niet goed hoe je een nieuwe versie aan een bestaand bestand toevoegt. En Roel heeft zelf ontdekt dat het soms handiger is om een document eerst te downloaden. ∞

Jan Nijman